

دلنوشته های آهان آهان دار
محبوب صالح علا

۶۲

هر روز باران می‌ریزد!

باید از دشت‌ها و کوه‌ها و رودهای بزرگی بگذرم. از رودهای خروشان دلهره‌آور. از کوه‌های سر به فلک کشیده صعب‌تر و از دست‌های رازآلود و هراسناک‌تر.

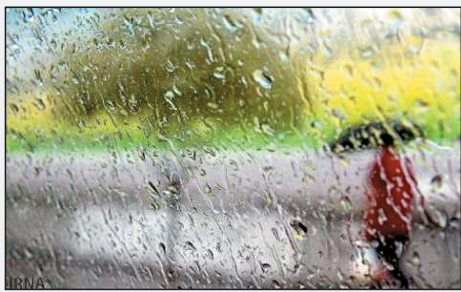
محبوبیم! یاد تو چون عطر بهار نارنج همه‌جایی ریخته. شمایی که پای مرا به بهارها کشانده‌ای. گل من بوی خودش را می‌دهد، که یاد شما مثل بوی باغ‌های تهران دل‌انگیز و جادویی است. دوی دل من بوی سیب تازه و هوای من هوای شمیران است.

محبوبیم! حالا دیگر یکسره وقت با هم بودن ماست، زمستان تمام شده و در فصل بهار عزیزمان به سر می‌بریم.

دیگر هر روز خیس و تریم. از حالا دیگر هر روز، هر روز باران می‌ریزد. دیگر دست به هرچه می‌زنی خیس است. خیس خیس.

جانم سراغ تو را می‌گیرد. خانم، کوچ‌ها به دنبال تو می‌گردند. میدان‌ها، خیابان‌ها و بزرگراه‌ها.

محبوب من! کجایی؟

محبوبیم! پاییز رخ داده. همین که پاییز می‌شود. دو بال دارم، دو بال دیگر قرض می‌کنم، پنجره بر دوش به دنبال نسیمم.

محبوبیم! حرف زدن با شما نان سنگک تازه، خامه و عسل است.

عشق شما نباشد خرابی از دور می‌رسد. آسمان جمع می‌شود. بال‌ها نمی‌جنبند.

محبوبیم! عشق ما به شما بزرگ است. گوشه‌ای از عشق شما قیس عامری را محزون کرد، گنبد مسجد شیخ لطف‌الله را کاشی کاری کرد، بیستون را چهل ستون کرد، درختان دو طرف خیابان کوه‌سنگی مشهد را شانه به شانه هم قرار داد و هوای شیراز را مطبوع نمود و من همچنان پنجره بر دوش به دنبال نسیمم.

محبوبیم! زلفان خیس‌اند و گل‌های انار شکوفه کرده‌اند؛ چه نعلین‌های زیبا و راحتی دارم هنگامی که به سراغ شما می‌آیم! از دور بوی نفس هامان مثل بوی سیب رسیده است. اینجا چه اشتیاقی ریخته است؟

بیا به صحرا برویم، در لاله‌زاری ساکن شویم؛ و هوای هم را نفس کنیم. انگورها گل کرده‌اند. در آنجا همه محبت خود را به شما خواهیم داد. جرأت جیک زدن من در دشت‌های دور است، که در شهر خون عاشقان دوات گل سرخ و قلم از ملحقات دلتنگی است.

محبوبیم! دلم برایتان تنگ است. دل دوانی نباشد آب‌ها روان نمی‌شوند و مرغان دریایی آشیانه گم می‌کنند. آه‌ها از دل‌ها منتشر نمی‌شود. ابتهاج از دل‌ها می‌رود. دهان‌ها آوازهای شادی آور نمی‌خوانند. باغبان‌ها به درختان اندوه را قلمه می‌زنند. من کمر بندم را محکم می‌کنم. دوان دوان به طرف شمشیرها و زخم‌ها می‌دوم، کوزه‌های تشری می‌شکنند و بوی سرکه همه جا را پر می‌کند.

تو نباشی اینجا برادر با برادر، همسایه با همسایه، شهر با شهر قهر است. زمین ماتم می‌گیرد و آسمان پرمرده می‌گردد، ماه خجالت‌زده است. من می‌میرم و در مردگی می‌مانم تا دوباره به نگاهی مرا زنده کنید.

محبوب من! من اگر عاشق نباشم، زندگی ناتمام است. مانند یک استکان چای سرد شده، مثل رودخانه‌ای که از نیمه راه بازگردد به مبدأش.

محبوبیم! شمایی که محبوب همه سب‌هایی، پرتقال‌ها تو را دوست می‌دارند و توت‌فرنگی‌ها از فرط شیدایی چند روزی هستند و به زودی پلاسیده می‌گردند.

• حسین رضوی‌فرد*

به بهانه نمایشگاه خوشنویسی و نقاشی «هم‌قلم با نوای استاد»

چیستی هنر از دیدگاه دکتر میرجلال الدین کزازی

الهه الهام، مخاطبان و هنرمندان را بر سر یک سفره، چند صبح و شام، ساقی کند. در آیین باشکوه اختتامیه این همایش در تاریخ ۲۹ آذرماه، استاد دکتر میرجلال الدین کزازی که طی پیامی تصویری در مراسم شرکت کرده بودند؛ با پاسخ به پرسش بزرگ، هنگامه‌ساز و چالش‌خیز «هنر چیست؟»، با کلماتی که در پی می‌آید، به بزرگی و عظمت نمایشگاه برگزار شده اذعان داشتند:

«هنر، هماهنگی، به‌سامانی و در هم تنیدگی پاره‌هاست. هنر پیکره‌ای است پدیدآمده از پاره‌هایی پریشان و پراکنده که با جادوی هنر پیوندی تنگ، ساختاری استوار و اندام‌وار با یکدیگر می‌یابند. از نگاهی بسیار فراخ می‌توانیم هنر را در چگونگی در اندازه‌نگری و نازکی در دامنه‌ای بگنجانیم. هنرهای گوناگون در این دامنه، جای می‌توانند گرفت. یک‌سوی دامنه خنیاست؛ سوی دیگر تندیس؛ هنر پیکر تراشی. این سوی دامنه نغزترین، ناب‌ترین، هنری‌ترین، آهنگین‌ترین و در هم تنیده‌ترین هنر است؛ هنری مینوی، نهانی، نهادین، فراسویی.

آن سوی دامنه درشت‌ترین، برون‌ترین و آشکارترین جای گرفته است. از خنیا تا تندیس از مینوی‌ترین هنر تا گیتی‌ترین. از همین روست که هنر خنیا به جان و آرمان هنر که آهنگینی و پیوند پولادین در میان پاره‌هاست نزدیک‌ترین است. پس از خنیا هنری که می‌توانیم آن را در رده دوم جای بدهیم هنر سرود و سخن است. سومین هنر را شاید بتوانیم خوشنویسی بدانیم. به همان سان شاید چهارمین هنر نگارگری بتواند بود. خنیا هنری است که در آواها رخ می‌دهد. آواهای رها، آزاد، سخن، سرود، همچنان هنری است که در آواها پدید می‌آید.

نخستین و بنیادی‌ترین یگان زبان واژه است. هر واژه، آمیزه‌ای از آواهاست که پیامی دارد برای سراندیشه‌ای را باز می‌تابد. نه خنیا نمونه‌ای در جهان برون دارد، نه سخن. سومین هنر، خوشنویسی نیز پیوندی تنگ دارد با سخن. می‌توان گفت از آن ناکسسنتی است؛ زیرا آنچه

اگر چه فلسفه و جودی خوشنویسی در سرچشمه‌های پیدایش آن، صیانت و کتابت کلام آسمانی و گنجینه اشعار پارسی بوده است اما بطور توأمان هم الهام‌بخش هنرهای دیداری و انتزاعی دیگر بوده و هم اینکه در آغوش این هنرها پر و بال گرفته است. موسیقی، شعر، نگارگری و خوشنویسی از جمله هنرهای ریشه‌دار در فرهنگ ایرانی اسلامی‌اند و به‌گواه تاریخ، هرچاکه ارتباطی وثیق داشته‌اند آثار هنری فاخرتری پا به عرصه‌ی وجود گذاشته‌اند؛ چنان که در دوره تیموریان، سلطان علی مشهدی خوشنویس و کمال الدین بهزاد نقاش و جامی خاتم‌الشعرا و شماری از استادان اهل موسیقی و نویسندگی را در ذیل حمایت‌های امیرعلی شیر نوایی در کنار هم می‌بینیم و نتیجه آن طلوع یکی از دوران طلایی هنر ایران است.

از میان سه خط ابداع شده توسط ایرانیان یعنی تعلیق، نستعلیق و شکسته‌نستعلیق، خط نستعلیق بواسطه تناسبات طلایی در حروف و مفردات و ترکیب‌بندی و خوانایی و زیبایی کافی و خط شکسته بواسطه رهایی و روانی و قدرت خلق فضاهای بصری متنوع و ظرافتی کم‌نظیر توانستند سلیقه مخاطبان عام و خاص را در حوزه کتابت دواوین شاعران پارسی‌زبان و خلق آثار تزیینی و نمایشگاهی، بیش از دیگر خطوط جذب کند. همه‌ی این خطوط در مرحله‌ای به هنر نقاشی‌خط پیوند خوردند و در نقش عناصر بصری ضمن در هم آمیزی با رنگ، بر غنای بصری آثار هنری افزودند.

در سال‌های اخیر، کمتر همایشی اتفاق افتاده است که هنرهای موسیقی و نگارگری و شعر و خوشنویسی را در کنار هم جمع آورده باشد. در این میان، گالری «نقش و خط» با مدیریت استاد دکتر جواد بختیاری اقدام به برگزاری یکی از بزرگترین نمایشگاه‌های خوشنویسی در سطح کشور نمود. بهانه این نمایشگاه، بزرگداشت خسرو آواز ایران، استاد محمدرضا شجریان و کتابت اشعاری بود که این هنرمند یگانه در آثار فاخرش آواز سر داده است؛ استادی که به‌گواه صاحب‌نظران، مرزهای آواز سنتی معاصر را به پشتوانه صدای رحمانش جابجا کرد و نسلی از شاگردان را بر جای گذاشت که تا سال‌ها از این آشخور سیراب خواهند بود.

فراخوان نمایشگاه در سه شاخه نستعلیق و شکسته‌نستعلیق و نقاشی‌خط اعلام شد و نتیجه آن شرکت بیش از ۱۰۰ استاد و هنرمند خوشنویسی و نقاشی‌خط در این گردهمایی بزرگ بود. همایش و نمایشگاه یاد شده با حضور برجستگان حوزه موسیقی از جمله استاد لوریس چکناواریان، استاد کیوان ساکت و دیگر استادان حوزه موسیقی و خوشنویسی و نگارگری در تاریخ ۱۶ آذرماه در گالری نقش و خط گشایش یافت.

این نمایشگاه که با رونمایی از پرتو استاد محمدرضا شجریان با عنوان «شجریان و هم‌نوازان»، اثر دستان توانای استاد جواد بختیاری مقارن بود، به واسطه تعدد آثار انتخاب شده هم‌زمان در سه گالری «فرهنگسرای ارسباران»، «نقش و خط» و «شهر کتاب ابن سینا» در معرض دید مراجعان قرار گرفت و در کنار این نمایشگاه‌ها اهل موسیقی و شعر و خوشنویسی در کنار هم جمع آمدند و به نوازندگی، آواز خوانی و شعر خوانی پرداختند تا پس از سال‌ها

